

Beslut

**efter kvalitetsgranskning av elevers tillgång till
läroböcker och andra läromedel i de obligatoriska
skolformerna vid Kungsklippeskolan i Huddinge
kommun**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd av 26 kap. 19 och 20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning på Kungsklippeskolan avseende verksamhetens kvalitet gällande elevers tillgång till läroböcker och andra läromedel i de obligatoriska skolformerna.

Granskningens syfte är att granska kvaliteten i de utvalda skolornas arbete med att ge eleverna tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.

Skolinspektionen gör en samlad bedömning utifrån de kvalitetskriterier som tagits fram för granskningen (se Bilaga 3). Skolinspektionen bedömer verksamhetens kvalitet i tre nivåer, hög kvalitet, hög kvalitet i flera delar eller låg kvalitet. Om Skolinspektionen bedömer att ett utvecklingsarbete behövs för att höja verksamhetens kvalitet anges ett eller flera utvecklingsområden. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs då av huvudmannen.

Beslut

Skolans arbete med att ge eleverna tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål

Skolinspektionen bedömer att Kungsklippeskolan i Huddinge kommun i flera delar uppfyller de framtagna kvalitetskriterierna inom området.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande områden:

- Använd läroböcker och andra läromedel för att skapa sammanhang i undervisningen och progression i elevernas lärande.
- Stärk ledningen och samordningen av arbetet med att ge alla elever tillgång till läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.
- Skapa förutsättningar för ett medvetet och gemensamt arbete med likvärdighet inom skolenheten gällande användningen av läroböcker och andra läromedel.
- Utvärdera tillgången till och användningen av läroböcker och andra läromedel samt vidta vid behov åtgärder för att utveckla skolans arbete.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast **den 6 maj 2026** redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall användas. Redogörelsen skickas via e-post, till kvalitetsgranskningarsthlm@skolinspektionen.se eller med post till Skolinspektionen Postadress: Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer (dnr 2025:5021) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Skolans arbete med att ge eleverna tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål

Bedömningsområden
Lärarnas arbete med att organisera och genomföra undervisningen så att eleverna får använda läroböcker och andra läromedel. • Sammanhang, progression och ämnesintresse • Instruktioner och användning av läroböcker och andra läromedel i undervisningen • Användning av läroböcker och andra läromedel anpassade utifrån elevernas olika förutsättningar och behov • Möjlighet att använda läroböcker och andra läromedel utanför lektionstid
Rektorns ansvar för att alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda ändamålsenliga läroböcker och andra läromedel. • Rektorns styrning och ledning av arbetet gällande elevernas tillgång till läroböcker och andra läromedel • Rektorns ansvar för lärarnas delaktighet i valet av läroböcker och andra läromedel • Rektorns arbete med likvärdighet inom skolenheten gällande läroböcker och andra läromedel • Utvärdering och utvecklingsarbete gällande läroböcker och andra läromedel

Skolinspektionen bedömer att Kungsklippeskolan i Huddinge kommun i flera delar uppfyller de framtagna kvalitetskriterierna inom området.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektorn, lärare och elever, observationer av delar av lärmiljön med fokus på tillgången till läroböcker och andra läromedel samt inkommen dokumentation från huvudmannen.

Sammanhang, progression och ämnesintresse

Granskningen visar att det skiljer sig åt mellan ämnen och stadier om lärare medvetet använder läroböcker och andra läromedel för att skapa sammanhang, främja progression i elevernas lärande och stärka deras ämnesintresse i de teoretiska ämnena.

I intervjuer med lärare och elever framkommer att läroboken med tillhörande lärarhandledning används för att planera, strukturera och genomföra lektionerna i de flesta teoretiska ämnena på skolenheten. Andra läromedel, så som digitala läromedel, används främst som ett komplement till läroböckerna i syfte att skapa variation i undervisningen. Lärare i olika stadier beskriver att eleverna får arbeta med läroboken på liknande sätt i de olika ämnena. Det innebär bland annat att lektionerna ofta inleds med genomgångar på skrivtavlan och gemensam högläsning ur läroboken innan lektionen övergår till arbete på enskild- eller gruppnivå. Lärare ger som exempel att elevernas intresse för ämnet ökar genom att det går att växla mellan olika arbetssätt. Exempelvis kan lärare koppla lektionens innehåll till visuellt stöd så att elever ser bilder på begreppskartor kring orden de ska lära sig.

Lärare i förskoleklass och årskurs 1–3 beskriver de gemensamma genomgångarna som en viktig förutsättning för elevernas kunskapsinhämtning. Genomgångarna bidrar exempelvis till att säkerställa att elever förstår läroböckernas innehåll och hur olika uppgifter ska lösas. Lärare i årskurs 4–6 uppger att läroboken bidrar till att skapa förutsägbarhet för eleverna, vilket i sin tur främjar elevernas koncentration och känsla av trygghet i undervisningen. Lärare beskriver bland annat att läroboken i samhällskunskap är välstrukturerad då den har en tydlig färgindelning för olika kunskapsområden, vilket återkommer i den tillhörande arbetsboken och gör det därmed lättare för eleverna att orientera sig i materialet. Lärare i årskurs 7–9 beskriver att de kan se skillnader mellan att använda läroböcker jämfört med andra läromedel, så som digitala läromedel, i elevernas kunskapsinhämtning. Enligt lärarna ger läroböcker eleverna bäst förutsättningar för lärande, medan andra läromedel ofta leder till sämre koncentration och ytligare kunskapsinhämtning.

Samtidigt som läroboken används som stommen i undervisningen i majoriteten av ämnena vid samtliga stadier framgår av dokument som begärts in av huvudmannen att det finns ämnen i vissa årskurser där det saknas relevanta och aktuella läroböcker. Det gäller vissa natur- och samhällsorienterande ämnen för eleverna i årskurserna 7–9 så som historia, religion, biologi och kemi. Det finns också ämnen där elever i vissa årskurser varken har tillgång till en egen eller en aktuell lärobok. Det gäller ämnet teknik för elever i årskurserna 6–9 och ämnet svenska för eleverna i

årskurserna 7–9. I intervjuer med lärare i årskurs 4–6 och 7–9 framkommer att lärare, till följd av avsaknaden av relevanta och aktuella läroböcker, utformar eget material för undervisningen eller baserar undervisningen på skönlitteratur.

I intervjuer med lärare från olika stadier framkommer att de inte har identifierat några större skillnader mellan flickor och pojkar kopplat till användandet av läroböcker. Några lärare berättar att pojkar generellt har sämre tålamod i användandet av läroböcker och har svårare att ta till sig av innehållet i jämförelse med flickor. Ett par lärare beskriver vidare att det även finns vissa skillnader när det gäller digitala läromedel där pojkar tenderar att bli mer distraherade av annat. Samtidigt framhåller flera lärare att denna typ av skillnad kan variera mellan elevgrupper.

Instruktioner och användning av läroböcker och andra läromedel i undervisningen

Granskningen visar att lärarna ger eleverna ändamålsenliga instruktioner i hur läroböcker och andra läromedel ska användas.

I intervjuer med lärare från olika stadier framkommer att de tydliggör innehåll och instruerar eleverna i hur läroböcker och andra läromedel ska användas. Lärare uppger exempelvis att de regelbundet modellerar och går igenom innehåll i läroböcker och andra läromedel med stöd av skrivtavlan i klassrummet. I förskoleklass och årskurs 1–3 använder lärare sig ofta av en dokumentkamera för att visualisera lärobokens upplägg och innehåll. Med stöd av dokumentkameran kan lärare ge både övergripande instruktioner om bland annat läroböckernas innehållsförteckning, rubriker och illustrationer samt mer detaljerande instruktioner om vilka sidor som eleverna ska arbeta med. I intervjuer med lärare framkommer vidare att det i flera ämnen, bland annat i natur- och samhällsorienterande ämnen, även förekommer olika former av gemensam högläsning i klassrummet. Vid högläsningen diskuteras bland annat viktiga begrepp innan eleverna ges möjlighet att arbeta självständigt i läroboken.

I intervju bekräftar elever att de får instruktioner om hur de ska använda läroböcker och andra läromedel. Elever berättar att det även förekommer att de får instruktioner i samband med mentorstid. I intervju med lärare i årskurs 7–9 framkommer att eleverna vid mentorstiden bland annat får instruktioner om vad en innehållsförteckning, rubrik och underrubrik är. Eleverna får vid dessa tillfällen även råd kring olika studietekniker. I intervju uppger eleverna att de exempelvis får lära sig hur de kan träna på att lära sig olika begrepp på bästa sätt.

Användning av läroböcker och andra läromedel anpassade utifrån elevernas olika förutsättningar och behov

Granskningen visar att lärare ser till att elever använder läroböcker och andra läromedel som är anpassade utifrån elevernas olika förutsättningar och behov.

I intervju ger lärare från olika stadier flera exempel på att eleverna får arbeta med nivåanpassade läroböcker och andra läromedel i olika ämnen. Exempelvis uppger lärare i förskoleklass och i årskurs 1–3 att eleverna i ämnen som matematik och svenska har tillgång till läroböcker med olika svårighetsgrader som de, utifrån sina individuella förutsättningar och behov, kan arbeta efter. Lärare ger också exempel på att de i vissa ämnen anpassar antalet uppgifter i läroböckerna för att minimera risken för att undervisningen ska kännas övermäktig för elever i behov av stöd i ämnet. Utöver att lärare anpassar läroböcker och andra läromedel så uppger lärare att de även möter elevernas olika förutsättningar och behov genom att i början av varje lektion tydligt kommunicera med eleverna hur långt de förväntas arbeta i läroboken.

Lärare i årskurs 4–6 beskriver i intervju hur de i undervisningen på olika sätt arbetar för att möta eleverna utifrån deras individuella förutsättningar och behov. Utöver att eleverna ges möjlighet att arbeta med nivåanpassade läroböcker så har eleverna även tillgång till ett digitalt läromedel med inlästa läroböcker och filmer. Lärarna ger också exempel på ett särskilt lektionsupplägg som innebär att eleverna, utifrån sin kunskapsnivå, arbetar i mindre grupper för att utveckla kunskaper. Lärarna uppger att detta bidrar till att alla elever blir stimulerade på sin nivå.

Lärare i årskurs 7–9 beskriver i intervju att de i ämnet matematik och i de natur- och samhällsorienterande ämnena erbjuder elever i behov av stöd enklare läroböcker. Lärare uppger att dessa enklare läroböcker både bidrar till ett lugn och en trygghet hos eleverna. Ett par lärare uppger att tillgängliga läroböcker inom bland annat ämnena engelska och matematik också ger elever i behov av extra utmaningar möjlighet till att läsa och fördjupa sig på en mer avancerad nivå.

Möjlighet att använda läroböcker och andra läromedel utanför lektionstid

Granskningen visar att eleverna har tillgång till läroböcker och andra läromedel utanför lektionstid, exempelvis för repetition och fördjupning.

I intervju med lärare i förskoleklass och årskurs 1–3 framkommer att eleverna får ta hem läroboken när de har läsläxa eller om de behöver komma i kapp om de varit hemma på grund av sjukdom. En lärare uppger

dock att elever sällan erbjuds tillgång till läroböcker utanför lektionstid och att en av anledningarna till det är för att säkerställa att alla elever lär sig samma metoder och tillvägagångssätt för att lösa uppgifterna.

I intervju med lärare i årskurs 4–6 framkommer att eleverna har tillgång till läroböcker och andra läromedel även när de inte har lektionstid. Lärare uppger att de ständigt uppmanar eleverna att ta med läroböckerna hem och att eleverna bland annat har tillgång till instruktioner för hemarbete på skolans digitala plattform. I flera ämnen har eleverna även tillgång till ett extra exemplar av läroboken som eleverna får låna terminsvis och bevara i hemmet. Även eleverna i årskurs 7–9 har, i majoriteten av ämnena, tillgång till läroböcker och andra läromedel även när de inte har lektion. I intervju med lärare i årskurs 4–6 och 7–9 framkommer att eleverna även har tillgång till alla läroböcker via en digital inläsningstjänst. Den digitala inläsningstjänsten kan eleverna bland annat komma åt via sin skoldator. Elever i årskurs 7–9 uppger i intervju att de inför hemstudier både får muntliga och skriftliga instruktioner av lärarna. Eleverna beskriver också att de blir uppmuntrade av lärarna att ta hem läroböckerna och andra läromedel även när de inte har läxor.

Rektorns styrning och ledning av arbetet gällande elevernas tillgång till läroböcker och andra läromedel

Granskningen visar att rektorn i begränsad utsträckning styr och leder arbetet så att eleverna får tillgång till ändamålsenliga läroböcker och andra läromedel.

Av dokument som begärts in från huvudmannen samt i intervju med rektorn och lärare framkommer att det finns ämnen i vissa årskurser där det saknas relevanta och aktuella läroböcker. Det gäller vissa natur- och samhällsorienterande ämnen för eleverna i årskurserna 7–9 så som historia, religion, biologi och kemi. Lärare i årskurs 7–9 berättar att det därför, särskilt inom de naturorienterande ämnena, förekommer att de väljer bort läroboken. Det finns också ämnen där elever i vissa årskurser varken har tillgång till en egen eller en aktuell lärobok. Det gäller ämnet teknik för elever i årskurserna 6–9 och ämnet svenska för eleverna i årskurserna 7–9. I intervjuer med lärare i årskurs 4–6 och 7–9 framkommer att lärare, till följd av avsaknaden av relevanta och aktuella läroböcker, utformar eget material för undervisningen eller baserar undervisningen på skönlitteratur. Elever i årskurs 7–9 bekräftar att det finns ämnen där de inte har tillgång till aktuella läroböcker. I intervju ger elever exempel på att det förekommer att lärare, till följd av inaktuell information i läroböckerna, bland annat redovisar relevant och aktuell statistik på skrivtavlan i klassrummet.

Rektorn beskriver i intervju att skolans goda kunskapsresultat och stabila elevgrupp har bidragit till att frågan om tillgången till läroböcker och andra läromedel inte har varit en prioriterad fråga i skolans utvecklingsarbete. Samtidigt framkommer i intervjuer med rektorn och lärare att resurserna för inköp av läroböcker och andra läromedel inte fullt ut motsvarar skolans behov. Rektorn uppger att skolans ekonomiska ramar är begränsade och att tilldelningen av resurser från huvudmannen inte alltid står i proportion till de faktiska behoven.

Rektorns ansvar för lärarnas delaktighet i valet av läroböcker och andra läromedel

Granskningen visar att rektorn ger lärare förutsättningar att samarbeta kring val av läroböcker och andra läromedel.

I intervjuer med lärare från olika stadier framkommer att det förs dialoger kring val och inköp av läroböcker och andra läromedel med tillhörande lärarhandledningar i såväl ämnes- som arbetslag. Vid dialogerna diskuteras bland annat behovet av att använda samma läroboksserier över årskurserna i vissa ämnen. Lärare i årskurs 4–6 berättar att de vid dialogerna jämför läroböcker från olika förlag. En lärare ger exempel på att de inför inköp av nya läroböcker i de samhällsorienterande ämnena bland annat kontrollerar läroböckernas källhänvisningar för att säkerställa att dessa är korrekta. Lärare i förskoleklass och årskurs 1–3 berättar att det därtill förs dialoger kring valet av läroböcker och andra läromedel med lärare från en annan skolenhet inom samma rektorsområde. Dialogen genomförs i syfte att skapa en röd tråd mellan skolenheternas utbildning då Kungsklippeskolan tar emot flera elever från den andra skolenheten i årskurs 4.

Rektorns arbete med likvärdighet inom skolenheten gällande läroböcker och andra läromedel

Granskningen visar att rektorn i begränsad utsträckning leder ett gemensamt och medvetet arbete gällande användning av läroböcker och andra läromedel för att skapa likvärdighet inom skolenheten.

Av intervju med rektorn framgår att det skiljer sig åt på vilket sätt som läroböcker och andra läromedel används i undervisningen. En del lärare använder läroboken som stomme i undervisningen, medan andra använder läroboken mer sporadiskt eller som komplement. Exempelvis uppger lärare i förskoleklass och årskurs 1–3 att elever primärt arbetar med läroböcker och att ämneslärare i bland annat svenska och matematik använder sig av samma läroboksserier mellan vissa årskurser för att skapa en röd tråd och igenkänning för eleverna. I intervju med lärare i årskurs 4–6 framkommer att det varierar mellan ämnen i vilken utsträckning läroböcker och andra

läromedel tillämpas i undervisningen. I exempelvis ämnet svenska uppges undervisningen främst baseras på lärverktyg så som skönlitteratur. Lärare i årskurs 4–6 beskriver emellertid att arbete för att stärka likvärdigheten inom skolan bland annat förekommer vid de regelbundna ämneskonferenserna. Vid ämneskonferenserna diskuterar lärare bland annat bedömning och betygsättning med utgångspunkt från de läroböcker och andra läromedel som tillämpas i undervisningen.

Rektorn bekräftar i intervjun att lärarna tar upp arbetet för likvärdighet inom skolan vid de regelbundna ämneskonferenserna. Som exempel beskriver rektorn hur lärarna har diskuterat att omfattningen av texter i läroböcker ökar betydligt mellan årskurs 3 och 4. Rektorn berättar vidare att lärarna numera använder läroböcker i större omfattning än tidigare på skolenheten, men att det kan variera mellan olika ämnen i vilken omfattning läromedel används i lärarnas undervisning. Rektorn beskriver att mot bakgrund av att eleverna uppvisar goda resultat på de nationella proven har frågan om läroböckernas användning i undervisningen inte bedömts kräva särskilda åtgärder från rektorns sida. Bedömningen grundar sig på rektorns förtroende för lärarnas förmåga att planera och genomföra en kvalitativ undervisning.

Några lärare berättar i intervju att lärarna för ett par år sedan fick delta i en fortbildning kring vikten av att utveckla elevernas läsförmåga och att innehållet från fortbildningen fortfarande är något som lärarna på skolan arbetar med. Rektorn uppger att ett prioriterat mål är skolans arbete med differentierad undervisning och att det hänger samman med läromedlen och hur alla elever ska få utmaningar i utbildningen.

Utvärdering och utvecklingsarbete gällande läroböcker och andra läromedel

Granskningen visar att rektorn i begränsad utsträckning styr lärares utvärderingar av hur läroböcker och andra läromedel fungerar i undervisningen i förhållande till elevers utveckling mot målen.

I intervjuer med lärare från olika stadier framkommer att tillgång till och användning av läroböcker och andra läromedel bland annat diskuteras inom ämneslag. Diskussioner kring läroböcker och andra läromedel kan också förekomma spontant mellan lärare på skolenheten eller utifrån förekommen anledning; det gäller exempelvis vid de tillfällen det visat sig att inköpta läroböcker inte fullt ut motsvarade förväntningarna. I intervju beskriver rektorn att arbetet med att utvärdera läroböcker och andra läromedel delvis berörs inom ramen för skolans systematiska kvalitetsarbete som ett av flera områden. Rektorn uppger emellertid att det inte finns någon rutin för hur läroböcker och andra läromedel regelbundet ska utvärderas.

Identifierade utvecklingsområden

Utvecklingsområde 1

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Använd läroböcker och andra läromedel för att skapa sammanhang i undervisningen och progression i elevernas lärande.

Av läroplanen framgår att rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att alla elever erbjuds strukturerad undervisning under lärares ledning samt att alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.¹ Av läroplanen framgår vidare att läraren ska organisera och genomföra arbetet så att eleven får använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål. Eleven ska successivt få fler och större självständiga uppgifter och ett ökat ansvar samt få möjligheter till ämnesfördjupning, överblick och sammanhang.²

Motiveringen till utvecklingsområdet är att lärarna i olika utsträckning använder läroböcker som stomme i undervisningen för att skapa sammanhang och säkerställa att eleverna får en progression i sitt lärande. Till exempel använder vissa lärare i första hand eget utformat material för undervisningen eller baserar undervisningen på skönlitteratur.

Genom att använda läromedel och tillhörande lärarhandledningar kan dessa stödja lärandet på olika sätt. Bland annat kan ändamålsenliga läromedel skapa sammanhang och ge en överblick och på så sätt främja lärandet. Lärarna kan med hjälp av lärarhandledningar planera en undervisning som ger eleverna sammanhang och överblick. Eleverna kan genom läromedel få successivt alltmer utmanande uppgifter och texter vilket gynnar deras kunskapsutveckling.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ser till att lärarna använder läroböcker och andra läromedel samt att lärare medvetet arbetar med texterna i dessa läromedel för att ge eleverna sammanhang och struktur. Ett sådant arbete kan bidra till elevernas ämnesintresse och vilja

¹ Lgr 22, avsnitt 2.8, Rektorns ansvar.

² Lgr 22, avsnitt 2.2, Kunskaper riktlinjer.

att lära sig mer. Det kan också handla om att rektorn ser till att lärare får tillgång till de lärarhandledningar som behövs för att ge eleverna en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål. Skolverket har material som kan användas i detta.³

Utvecklingsområde 2

I syfte att höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsområde behöver inledas inom följande del:

- Stärk ledningen och samordningen av arbetet med att ge alla elever tillgång till läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.

Av läroplanen framgår att rektorn som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Rektorn ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen, kriterierna för bedömning av kunskaper och betygskriterierna. Rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.⁴

Motiveringen till utvecklingsområdet är att eleverna inte har tillgång till relevanta och aktuella läroböcker i flera olika ämnen och årskurser; det gäller exempelvis vissa natur- och samhällsorienterande ämnen för eleverna i årskurserna 7–9 så som historia, religion, biologi och kemi.

Genom att öka tillgången till läroböcker ger det elever en grundläggande utgångspunkt för undervisningen, oavsett tidigare kunskaper vilket är i linje med läroplanens mål om en likvärdig utbildning för alla. Läroböcker som är författade av ämnesexperter och granskade av fackgrupper säkerställer att innehållet är korrekt, sakligt och i linje med skollagen och läroplanens krav på objektivitet.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ger alla elever tillgång till läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.

³ [Strukturerad undervisning - en modell i sex steg - Skolverket](#) hämtad 2025-11-06

⁴ Lgr 22 Avsnitt 2.8 Rektorns ansvar.

Utvecklingsområde 3

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Skapa förutsättningar för ett medvetet och gemensamt arbete med likvärdighet inom skolenheten gällande användningen av läroböcker och andra läromedel.

Av skollagen framgår att utbildningen ska ta hänsyn till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.⁵ Av förarbeten till skollagen framgår att läromedel kan ha betydelse för skolans kompensatoriska uppdrag och bidra till att stärka elevernas tillgång till en likvärdig utbildning.⁶ Skollagen föreskriver vidare att utbildningen inom varje skolform ska vara likvärdig, oavsett var i landet den anordnas.⁷ Normerna för likvärdigheten anges genom de nationella målen.⁸ Av läroplanen framgår att läraren ska organisera och genomföra arbetet så att eleven får använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.⁹ Vidare framgår att rektorn, inom givna ramar, har ett särskilt ansvar för att alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.¹⁰

Motiveringen till utvecklingsområdet är att det i begränsad utsträckning finns ett gemensamt förhållningssätt kring användningen av läromedel i undervisningen. Rektorn har en begränsad roll i att skapa förutsättningar för en medvetenhet i arbetet med likvärdighet inom skolenheten gällande användningen av läroböcker och andra läromedel.

Genom att rektorn skapar förutsättningar för ett gemensamt och medvetet arbete kring användningen av såväl läroböcker som andra läromedel, kan likvärdigheten och undervisningens kvalitet på skolenheten främjas. Vidare kan detta bidra till att eleverna ges reella möjligheter att nå så långt som

⁵ 1 kap. 9 § skollagen

⁶ Prop. 2023/24/21 s. 30

⁷ 1 kap. 9 § skollagen

⁸ Lgr 22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag. En likvärdig utbildning.

⁹ Lgr 22, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper

¹⁰ Lgr 22, avsnitt 2.8 Rektorns ansvar

möjligt i sin kunskapsutveckling, utifrån sina individuella förutsättningar och behov.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn skapar förutsättningar för ett gemensamt och medvetet arbete med likvärdighet inom skolenheten gällande användningen av läroböcker och andra läromedel.

Utvecklingsområde 4

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Utvärdera tillgången till och användningen av läroböcker och andra läromedel samt vidta vid behov åtgärder för att utveckla skolans arbete.

Av läroplanen framgår att rektorn ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen, kriterierna för bedömning av kunskaper och betygskriterierna.¹¹ Av förarbetena framgår att en definition av begreppen lärobok, läromedel och lärverktyg i skollagen kan bidra till möjligheten att systematiskt och kontinuerligt kunna följa upp tillgång och användning av läromedel utifrån likvärdighet och skolans kompensatoriska uppdrag.¹²

Motiveringen till utvecklingsområdet är att granskningen visar att det i nuläget inte görs någon uppföljning, utvärdering eller analys av tillgången till och användningen av läroböcker och andra läromedel på skolenheten.

Genom att rektorn ger lärare större möjlighet att utvärdera läroböcker och andra läromedels kvalitet, pedagogiska upplägg och anpassning till elevernas behov, kan analysen av utvärderingens resultat leda till väl underbyggda beslut gällande eventuella utvecklingsåtgärder.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ser till att lärarna ges förutsättningar att följa upp, utvärdera och analysera resultaten samt vid behov vidta åtgärder avseende tillgången till och användningen av läroböcker och andra läromedel på skolenheten. Sådana förutsättningar kan vara schemalagda möten för läromedelsdiskussioner, etablering av

¹¹ Lgr 22 avsnitt 2.8 Rektorns ansvar.

¹² Prop. 2023/24:21 s. 27

arbetsgrupper eller stöd i form av riktlinjer och resurser för att effektivisera processen. Skolverket har material som kan användas i detta.¹³

På Skolinspektionens vägnar

Beslutet har fattats av Anna-Carin Kostic utredare.

Föredragande i ärendet har varit utredare Klara Engström I den slutgiltiga handläggningen av ärendet har även utredarna Åke Isaksson och Ewa Mölleryd deltagit.

¹³ [Systematiskt kvalitetsarbete - Skolverket](#) hämtad 2025-11-06

Bilaga 1: Författningsstöd

Den 1 juli 2024 trädde ändringar i skollagen i kraft som syftar till att stärka elevers tillgång till ändamålsenliga läromedel.¹⁴ Ändringarna gäller för flera skolformer. För grundskolan är lydelsen följande¹⁵:

Eleverna ska utan kostnad ha tillgång till läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.

I skollagens första kapitel har införts definitioner av begreppen läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg.

I skollagen avses med

- lärobok: tryckt läromedel, med eller utan digitala komponenter,
- läromedel: helt eller delvis tryckt eller digitalt verk som är avsett att användas i undervisningen, som överensstämmer med relevanta delar av tillämplig kurs-, ämnes- eller ämnesområdesplan och läroplanen, och som är utgivet av någon som bedriver utgivningsverksamhet av professionell art,
- lärverktyg: läroböcker, andra läromedel och andra tryckta eller digitala verk samt utrustning och material som används i undervisningen.¹⁶

I samband med lagändringarna har regeringen även beslutat om nya formuleringar i flera läroplaner.¹⁷ I läroplanen för grundskolan har ändringarna följande lydelse.

Läraren ska organisera och genomföra arbetet så att eleven får använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.¹⁸

Rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att

¹⁴ Lag (2023:951) om ändring i skollagen (2010:800).

¹⁵ 10 kap. 10 § andra stycket skollagen.

¹⁶ 1 kap. 3 § elfte–trettonde strecksatserna skollagen.

¹⁷ Förordning (SKOLFS 2024:590) om ändring i förordningen (2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet.

¹⁸ Lgr 22, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper.

- alla elever erbjuds strukturerad undervisning under lärares ledning,
- alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål,
- alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda skolbibliotek,
- alla lärare får tillgång till de lärarhandledningar som behövs för att ge eleverna en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.¹⁹

¹⁹ Lgr 22, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar.

Bilaga 2: Granskningens genomförande

Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte Kungsklippeskolan den 7 oktober 2025. Besöket genomfördes av utredarna Klara Engström och Åke Isaksson.

Skolenheten är en kommunal skola verksam i Huddinge kommun med förskoleklass och grundskola, årskurserna 1–9. På skolenheten går cirka 450 elever.

Underlag för bedömning

Underlaget i detta beslut utgörs av:

- En observation av delar av lärmiljön med fokus på tillgången till läroböcker och andra läromedel.
- En gruppintervju med elever.
- Tre gruppintervjuer med lärare.
- En intervju med rektorn.
- Dokument som begärts in från huvudmannen.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för att ges en möjlighet att yttra sig över den.

De samlade iakttagelserna från de skolenheter som har ingått i granskningen kommer att presenteras i en övergripande rapport. Rapporten är planerad att publiceras under 2026.

Bilaga 3: Granskningens utgångspunkter

Granskningens syfte

Syftet är att granska kvaliteten i skolors arbete för att ge eleverna tillgång till och användning av läroböcker och andra läromedel i förhållande till Skolinspektionens kvalitetskriterier.

Frågeställning

I vilken utsträckning får eleverna tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål?

Kvalitetskriterier

Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier Skolinspektionen satt upp i granskningen inom det granskade området, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Inom granskat område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar men utvecklingsområden finns eller i låg utsträckning.

Lärarnas arbete med att organisera och genomföra undervisningen så att eleverna får använda läroböcker och andra läromedel.	Rektorns ansvar för att alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda ändamålsenliga läroböcker och andra läromedel.
Lärarna ser till att eleverna, såväl flickor som pojkar, får använda läroböcker och andra läromedel på ett sätt som bidrar till att skapa sammanhang och överblick över ämnesområden. Vilket ger progression i lärandet samt stärker elevernas ämnesintresse och vilja att lära sig mer. Lärarna ser till att eleverna får ändamålsenliga instruktioner i hur läroböcker och andra läromedel ska användas i undervisningen. Lärarna ser till att elever använder läroböcker och andra läromedel som är anpassade utifrån elevernas olika förutsättningar och behov. Lärarna ser till att eleverna får använda läroböcker och läromedel utanför lektionstid och uppmuntras använda dem utanför lektionstid för att befästa sina kunskaper.	Rektorn styr och leder arbetet så att eleverna får tillgång till ändamålsenliga läroböcker och andra läromedel. Rektorn tar ansvar för att lärarna är delaktiga i valet av läroböcker och andra läromedel. Rektorn skapar förutsättningar för ett gemensamt och medvetet arbete kring användning av läroböcker och andra läromedel för likvärdighet inom skolenheten, så att hänsyn tas till elevernas olika förutsättningar och behov. Rektorn ser till att lärarna utvärderar hur läroböcker och läromedel fungerar i undervisningen i förhållande till elevers utveckling mot målen. Rektorn använder resultaten i skolans utvecklingsarbete.